

- c. Gaya eksposisi kudu informatif lan ngyakinike
 - d. Basa eksposisi minangka basa pawarta tanpa rasa subjektif lan emosional.
 - e. Ing eksposisi ,fakta – fakta mung digunakake dadi piranti konkritisasi, maksude gawe rumusan lan kaidah kang dijlentrehake supaya tambah cetha.
 - f. Panulisan eksposisi kudu ngerti prastawa kang diandharake
 - g. Panulisan eksposisi kudu prigel nganalisis prastawa kanthi cetha lan kongkrit
4. Titikane teks Eksposisi
- a. Ngandharake informasi – informasi
 - b. Cakrik informasine ngajak – ajak
 - c. Andharane cetha lan nganggo basa baku
 - d. Ora meksa kekarpane panulis marang pamaca
5. Setruktur Teks Eksposisi
- a. Tesis (Pambuka)
 - b. Argumentasi (isi)
 - c. Penegasan Ulang
6. Ancas Panulisan Teks Eksposisi
- Ancas teks Eksposisi yaiku kanggo njlentrehake informasi – informasi tinamtu kang narik kawigaten tundhone ngajak pamaca liyane melu maca.

Coba gatekna drama tradisional ketoprak kanthi lelakon “**Brandhal Lokajaya**” iki!

Brandhal Lokajaya

Jejer 1

Diwiwiti ana ing jero omah. Pak Karto lungguhan ing kursi. Ing sangarepe ana meja lan ana damar ublik. Ing damar ublik iku Pak Karto nylomot rokok. Nuli Nyi Karto mlebu ngomah karo nggawa wedang ing cangkir. Dhipan lan bantal wis ditata apik ing kursi.

Nyi Karto : Tak sawang-sawang panjenengan niku kok legok-legok niku wonten napa ta pakne?

Ki Karto watuk-watuk banjur sumaur

Ki Karto : Bune-bune. Jan jane anggonku legok-legok iki rak mikirne bocah-bocah sing nyambutgawe ngeculne dhuwit. Sing tak sumelangake kuwi, aja-aja wong sing diutangi dhuwit kuwi, wong sing kontrak, dudu penduduk tetep ngono lo bune. Njur wong sing kontrak mau lunga. Yen ngono kuwi sing rugi sapa? Rak ya awake dhewe ta bune.

Nyi Karto : Panjenengan pun was sumelang. Bocah-bocah niku anggone nyambut damel sae kok pakne.

Ki Karto : Tenan pa piye?

Nyi Karto : Estu menika

Ki Karto : Buktine apa?

Nyi Karto : Wonten!!!

Nyi Karto banjur mlebu senthong

Ki Karto : Pengin ngerti aku. Yen ana untunge kuwi aku melu seneng.

Nyi Karto : Hla meniko njenengan persani rumiyin.

Pak Karto dilungi kotak isi mas rajabrana

Ki Karto : Iki sing tahun iki?

Nyi Karto : Inggih, taun kepengker sampun kula caosne panjenengan.

Ki Karto : Iki berleyane iki. Iki emas lempengan. Bukune-bukune, iki wis kok cathet neng buku!

Nyi Karto : Sampun-sampun! Sedaya sampun.

Ki Karto : Iki jambrut, jambrut Kolombia?

Nyi Karto : Menawi kula mboten titen.

Ki Karto : Sapi-sapi, iki sapi Bangkok iki.

Nyi Karto : Ngremenaken ta?

Ki Karto : Ya...ya... Kaya ngene iki rak nyenengake. Tegese olehe nyambut gawe iki ana asile.

Ujuk-ujuk ana wong dhodhok-dhodhok banter. Ki Karto lan Nyi Karto keweden. Raja branane banjur didelikake neng ngisor (klasa) ing dipan kono. Wong sakloron katon keweden. Jebul kang dhodok-dhodok karo bengak-bengok mau sawijine perampok kanthi sikep gegamane landhep. Glati lan pedang. Nyi Karto dibanda dening perampok.

Perampok : Mas-masanmu endi ?!

Ki Karto : Kula boten gadhah napa- napa den.

Ki Karto didugang nganti tiba.

Perampok : Kok wehne apa ora? Tega karo bojomu? Yen ra kokwehne tak pateni kowe...!!

Ki Karto : Estu, kula boten gadah napa-napa dipateni dipejahi kula nggih purun.

Ki Karto terus dipulasara, saperangan perampok nggledhah omah.

Perampok : Mas-masan neng ngendi ?!

Salah siji perampok ngunus gaman arep dibacokne ing Ki Karto. Ki Karto keweden.

Perampok : Kowe omong apa? Kowe ora nduwe mas-masan. Apa kowe pengin tak pateni.

Ki Karto : Kula nyuwun gesang.
 Perampok : Kowe njaluk urip ?
 Ki Karto : Nggih? Niku bojo kula pun dinapak-napakne niku!
 Perampok : Kowe tak uripi, nanging kowe tak elekne. Kowe aja lapur neng Tuban!
 Upama kowe lapur tanpa guna. Merga ngertenana, aku Raden Said putra raja Tuban. Ha...ha...Wis cah ayo metu!!!
 Ki/Nyi Karto : Tulung – tulung! Bandhaku entek. Tulung!!!!

Jejer 2

Kedadeane ing tengah dalan, ana salah sawijineng wong desa Brondong kepethuk rombongan punggawa praja.

Wong Brondong : Tulung – tulung!!!!
 Punggawa praja : Sapa kowe tatu arang kranjang?
 Wong Brondong : Kula menika tiyang Brondong. Nyuwun sewu sinuwun, papan kula menika desa Brondong. Papan kula menika ketaman kraman, ngantos banda donya kula menika dipun rampok. Tiyang jaler sami dipun pejahi, dene para wanita menika dipun noda paripaksa. Adhuh sinuwun kula nyuwun pangayoman.
 Punggawa praja : Aku nayaka praja ing Tuban, wajib ngayomi marang kowe, kamangka Brondong wilayah Tuban. Banjur sapa sing milara kowe lan abdi-abdimu kabeh.
 Wong Brondong : Nun inggih, ingkang milara kula sakaluarga ing Brondong.....
 Punggawa praja : Sing ngrampok , mbegal, kacu sapa ?
 Wong Brondong : Inggih menika, andhahanipun Raden Said.
 Punggawa praja : Raden Said? Ora ngira yen Raden Panji, putra dalem tumindak murang tata kaya mengkono iki trus piye.
 Prajurit : Prayogine tiyang menika dipun beta dhateng panti usada, supados tatunipun punika enggal saras.
 Punggawa praja : Prajurit, yen ngono iki gawanen ing panti usada!!
 Ora dinyana-nyana rombongan rampok kepethuk gapruk karo rombongan nayaka praja saka Tuban. Para perampok katon murang tata/gumuyu jegagakkan ora karu-karuan.
 Perampok : Sajake awake dhewe ketemu karo nayaka praja. Ayo deloken sandhang pengagone sarwa emas. Yen awake dhewe isa mbegal nayaka praja iki, mbok menawa anake dhewe pitung turunan wis kecukupan ha haha....
 Punggawa praja : Cukup! aja kok bacutne anggonmu sesongahan. Aku ngerti, kowe ngguyu cekak-cekak iki mesti kowe begal. Seneng mbegal duweke liyan.
 Perampok : Iya-iya.
 Punggawa praja : Ya kowe kuwi sing tak goleki arep tak rangket. Tak gawa menyang Tuban, tak lebokne pakunjaran.
 Perampok : Kowe durung ngerti sapa brandale Lokajaya he... Yen kowe bisa ngrangket aku, ayo jajalen. Cah ayo dikroyok!!!
 Wusana perampok lan nayaka praja saka Tuban padha pasulayan kaya dene peperangan.

Jejer 3

Bupati Tuban ngenekake pasewakan ngrembug Brandal Lokajaya. Ya ngrembuk Raden Said, ing pasewakan iki garwa prameswari, putri-putri, patih, senopati lan prajurit padha ngumpul.

Prameswari : Menawi njenengan dalem duka perkawis ingkang putra. Putra njenengan punika namung kalih .ingkang mbajeng Raden Said ingkang ragil putra njenengan Rasawulan. Coba ta sang adipati, njenengan sampun kesesa dhahar aturipun para kawula, ing mangkenipun badhe mecahaken kaluwarga adipati ing Tuban Njeng Adipati...

Patih : Mekaten. Miturut pelaporanipun para telik sandi lan para kawula ing kabupaten Tuban. Raden Said punika malah sampun nglumpati lima ingkang dados larangane negri.

Bupati Tuban : Said kuwi???

Patih : Malah nembe-nembe punika, Panjenengan nali pirsaa, dening Merok Arok, Merok Arok punika rak gadhah damel mantu ngrabekaken anakipun. Dumadak sakbibaripun subuh, sak bibaripun rame-rame, ing wanci subuh menika wonten putri ical. Lajeng para warga ngoyak maling, sapa sing wani maling temanten putri menika, ingkang maling temanten putri menika kecepeng, nanging sedaya ingkang ngoyak maling punika boten wantun menapa-menapa!

Bupati Tuban : Sebab apa?

Patih : Inggih menika, andhahanipun Raden Said.

Bupati Tuban : Raden Said? Ora ngira yen Raden Panji, putra dalem tumindak murang tata kaya mengkono iki trus piye.

Patih : Sebabipun ingkang wani nyolong temanten putri menika ingkang putra piyambak Raden Mas Said. Pramila lajeng bab menika kula pasrahne panjenengan Kanjeng Bupati ing Tuban.

Senopati manembah banjur matur

Senopati : Kejawi punika kanjeng, keparenga ingkang abdi manyuk nyuwun sih pangapunten, sesambatan kaliyan atinipun ndara patih dhumateng panjenengan. Katemben punika kula ndenangi piyambak, tiyang Brondong ingkang rojah-rajeh, dipilara ing durjana judi. Tiyang-tiyang Brondong sami ajrih mboten wani dhateng putra dalem mas Said. Sebab sedaya kalawan pratelanipun judi menapa kemawon, menika saking putra panjenengan piyambak, pun Mas Said.

Tumenggung : Malah ing kalenggahan punika sampun dugi Ngerek. Ing kademangan Ngerek nembe dipun gegerakan maling, kentong titir wonten wetan, wonten kilen maling. Sedaya bebaon kademangan Ngerek sami matur, menawi pandheganipun sedaya maling punika mboten sanes nggih Raden Said, putra panjenengan dalem kanjeng adipati.

Rasawulan : Nanging nyuwun sewu kanjeng Rama. Sampun ndhahar kanthi wantah aturipun sedaya nayaka. Dipun talisih langkung rumiyin, mbok menawi paman

patih saha paman tumenggung nika rumaos serik sanget dhateng kang mas Said, Rama.

Bupati Tuban : Menenga ya nak!!

Rasawulan : Nanging Rama...

Bupati Tuban : Wis-wis !

Ngomong karo prameswari

Bupati Tuban : Kowe krungu dhewe, ora mung siji loro sing matur ing ngarsaku. Aku iki adipati mandhegani kabeh kawula ing Tuban padha manut. Anakmu Said kok mrojol solahe guru kuwi piye??? ta bu...???

Prameswari : Kanjeng Adipati, ingkang kula suwun sageda sareh lan sabar penggalihé panjenengan. Jalaran panjenengan kagungn putra Said, Said punika sampun ngancik dewasa menawi ta panjenengan duka kaki ingkang putra, mangga dipun timbali ingkang putra.

Bupati Tuban : Ah... Kowe kuwi ngono. Saben saben aku ndukani Said kowe mbela. Prajurit!!

Prajurit : Inggih.

Bupati Tuban : Said timbalana !

Prajurit : Sendika dhawuh.

Ora suwe Said marak sowan ing Ramane kanthi sembah sungkem

Bupati Tuban : Kowe wis nggadhang? Lagi ngapa kowe?

Said : Netepi kewajiban gladhen, olah guna raga para magang enggal. Sageda magang enggal menika saged ndherek mbebethengi katentremanipun kadipaten Tuban Rama....

Bupati Tuban : Gladhen, apa kowe ngluyur??

Ngadek saka palenggahan nyedheki Said

Bupati Tuban : Said kowe aja mbodho wong tuwa ya kaki..... Sawangen bapak iki umure wus anguk-anguk kubure. Upama srengenge ngono adoh saka pletheke. Chedak karo surute. Mbesuk sing tak gala-gala dadi Adipati Tuban ora liya kejaba kowe! Nanging Said, tumindakmu aleman, nglengserake asmane Adipati ing Tuban, kowe wani nglakoni 5 lima. Coba, neng Merak Urak kowe ngglandhang temanten, neng Ngerek mandhegani para maling, kowe neng kademangan Brondong mandhegani wong judi, iya!!!

Prameswari : Sareh-sareh njeng dipati

Said : Nyuwun sewu. Sampun kesesa paring duka, kanjeng Rama ndakwa kula ingkang mekaten, awit saking aturipun sinten?!

Bupati Tuban : Kowe aja takon sapa sing wadul Said! Rama iki midhangatake para sandi sing wis gumathok. Said anaku ngger. Bocah bagus. Yen kowe ora tumindak sokur, nanging yen kowe tumindak lerenana ya ngger, mesakna Rama. Krungu Said....!!!

Said : Rama kula mboten ngrumaosi tumindak ingkang mekaten.

Bupati Tuban : Said? Kowe isik selak??? Pira kawula sing jerit-jerit merga polahmu sing ora pener, nek kowe ra ngakoni tumindakmu Said. Kelangan anak siji aku ora getun.

Bupati Tuban ngunus pusaka arep ditamakne ing Said. Prameswari lan Rasawulan bebarengan njerit nggondheli sang adipati, sakala pada tangisan Raden Said mlayu saka pasewakan

Prameswari : Rama? Kenging punapa badhe mejahi ingkang putra?

Bupati Tuban : Isin aku

Prameswari : Menawa katemahan pejah Said estu panjenengan sinten ingkang kecalan!!!
Kula, kula ingkang kecalan kanjeng!!!!

Bupati Tuban : Anu kakang patih, pancene keladuk sapa ngerti Said iku bisa nglereni tumindake. Nanging saka korban sing wis tumpuk-matumpuk, atiku dadi cupet. Aku iki pangayoman, yen kabeh para kawula manut dhawuhku kok anakku dhewe tumindak ngono???

Patih : Inggih-inggih njeng adipati.

Kula mboten maido dhateng sempaling penggalih panjenengan lan dukane penggalih panjenengan. Nanging kula aturi enget, punika putra panjenengan, calon bupati, salengser panjenengan. Putra panjenengan ingkang gedhe pangestuti. Mas Said punika ingkang gedhe anglenggahi dhampar kencana, ing kadipaten Tuban punika, kanjeng adipati.

Bupati Tuban : Kakang patih iya mengkana kakang tumenggung, mula golekana separan lakune si Said, pipilen supaya gelem kondur ing kadipaten Tuban.

Tumenggung : Nun inggih njeng adipati.

Bupati Tuban : Wis aja nangis ngono lo bune.

Jejer 4

Sunan Bonang lagi tindakan ing satengahe marga, diendheg tindake dening Raden Said, nedya dibegal.

Raden Said : Yen kowe ngeman nyawamu tinggalen tekenmu sing lapis emas iku!

Sunan Bonang mungkur banjur mlaku ngedohi Said

Raden Said : He kowe nyepelekké marang aku. Yen teken iki ora kok lungne aku, tak tugel gulumu.

Sunan Bonang : Kowe mbutuhke teken iki ?

Raden Said : Aku butuh teken iki mergo ana emase.

Sunan Bonang : Emase mung sethithik ora ana regane, yen kowe pengin luwih akeh kae sawangen!

Sunan Bonang nudingi woh aren.

Raden Said : Oh...emas

Said arep menek wit aren, sedya njupuk emas.

Raden Said : Mandheg, kowe adol sulap, kae dudu mas. Kowe aja mbarang sulap neng ngarepe brandal Lokajaya.

Sunan Bonang : O.....Lokajaya iku kowe ta?

Raden Said : He eh.

Sunan Bonang : Lokajaya kowe kena kandha mengkono nanging kuwi jeneng kowe nyimpen diri pribadi, Said !!

Sunan Bonang nggetak.

- Raden Said : Aja mandheng aku kowe!!! mripatmu mblerengi aku, aja kok pandheng aku sulap, sapa kowe, dene kowe ngerti marang aku.
- Sunan Bonang : Aku Mahdum Ibrahim, para santri – santriku ngarani aku Sunan Bonang.
- Raden Said : O.....Kanjeng Sunan Bonang
- Said sungkem ana pepadane.
- Sunan Bonang : Yen kowe mbutuhake teken, nya gawanen !
- Raden Said : Mboten.
- Sunan Bonang : Apa meneh Said, ora papa yen iki kok butuhke.
- Raden Said : Mboten. Nyuwun gunge pangaksami.
- Sunan Bonang : Genea kok tumungkul marang aku ?
- Raden Said : Karana panjenengan salah satunggale waliyullah ing tanah Jawi. Dosa menapa ingkang kula sandhang, Kanjeng Sunan samenika sanes emas ingkang kula betahaken nanging kula pengin uwal saking sedaya lelampahan menika Kanjeng Sunan, kula sampun mboten kiyat. Kula tumindak mekaten jalaran kepeksa ing kahanan. Kula mbrandhal, main, ngacu, lan sapiturute. Krana kula boten saged, lan boten kiyat nyawang kahanan Tuban, ingkang mboten adil, kathah para panggawa, kathah para nayaka ingkang boten jujur. Kula tumindak ngaten menika kangge mitulungi dhateng tiyang-tiyang ingkang mbetahaken. Kula maling kula ngrampok, kula nyolong gadhahane liyan saperlu kangge mitulungi dhateng kawula ingkang kasisahanlan ingkang kasiksa.
- Sunan Bonang : Said, sakabehe tumindakmu kuwi satemene kowe kuwi manungsa nanging ora diuwongake dening wong kiwa tengenmu. Mula banjur kowe tumindak kejem wengis jalaran kowe manungsa sing ora diuwongke mau. Sawise kowe ketemu klawan aku, taktuding mau apa? Kae wit aren kang uwoh kolang-kaling. Wis sak mesthine kowe kudu leren kudu eling, jumbuh karo wit aren kang uwoh kolang kaling. Irenana pakertimu kang kebak kadurhakan.
- Raden Said : Napa saged ?
- Sunan Bonang : Elinga marang kautaman. Jalaran yen pakertimu sing kaya mengkene iki mbok terus terusne, banget gawe rugine diri pribadhimu dhewe. Said kowe ngerti?? tenane kowe kuwi dudu turunane wong mikat manuk ngundhuh koto, nanging kusuma rembesing madu upama kowe tak bukak lelakon kang sak tenane ngenani magepokan karo uripmu kepriye? apa kowe bisa nerima?
- Raden Said : Dangu anggen kula nganti-anti kapingin mangertos, sinten sejatosipun kula menika lan kenging punapa kula menika tansah nggadhahi raos mboten sekeca. Dhateng swasana-swasana ingkang mboten adil ing Tuban, pramila Kanjeng Sunan, menawi ta panjenengan kersa mbukak sinten sejatosipun kula, kula remen sanget lan gunging panuwun ingkang kula aturaken.

- Sunan Bonang : Said, yen mengko wis kelakon tak bukak sejarah uripmu aja rumangsa nduwe gedhe atimu, nanging syukura marang Gusti kang maha kuasa. Adipati Wilwatikta lan Dewi Candrawati ing Tuban iku mung nggedhekne kowe. Wiwit parang jabang bayi kowe diupakara digedhekake lan dipinterake, mula kowe wajib mbales budi kabecikan marang adipati ing Tuban Wilwalitikta. Ning saktene kowe kuwi isih trah luhur ngersa dalem ingkang sinuwun Prabu Brawijaya iku tenane sudarmamu salut.
- Raden Said : Nun inggih.
- Sunan Bonang : Nah saka kuwi, jumbuh kowe ketemu klawan aku dak wenehi hal wit aren lan woh kolang kaling kang dadi mas picis raja brana. Nganti kowe bakal anggayuh kahanane kolang kaling. Tumindake kaya ngono kuwi kowe bakal bisa nglereni pakartimu jalaran dak deleng saka sinaring lan cahyaning sariramu, kowe patut dadi sunabi makna sing tegese wohing pambudi kabeh mau bakal dadi sawiji marang kowe minangka dadi wali pinutup Said.
- Raden Said : Kanjeng Sunan punapa menika mboten kalangkung awrat. Menapa saged krana kula sampun asring tumindak awon. Tangan kula sampun makaping kaping milara tiyang, mejahi tiyang wisuh getih manungsa. Mbok menawi mboten wonten dalem malik kanggenipun saking martobat.
- Sunan Bonang : Rungokna ya! Wong sing kasebut kopi kae ngenteni cawange pamartobat. Dheweke isih menang manggon ana ing suwarga mbesuk ing alam pangrantunan. Dosamu pindhane abang kaya glugu, bisa putih memlak kaya salju yen ngerteni lawange pamartobat. Mula tobata mumpung kowe durung kebacut, banget rekasa dosamu yen kebacut bacut tumindak kaya ngono Said.
- Raden Said : Inggih. Menawi ta tasih saged dipun bilasi tumindak kula ingkang lepat, wiwit samenika ugi kula pasrah jiwa raga. Kados pundi sagedipun kula nebusi dosa-dosa ingkang sampun kula tindakaken.
- Sunan Bonang : Sranane kowe kudu mbangun miturut kang dadi dhawuhku.
- Raden Said : Inggih.
- Sunan Bonang : Kae ana pinggir kali, mertapaa lan semedia ana kana papan dunung sing cedhak nggonmu semedi bakal tak encepi teken iki. Aja jugur yen dudu aku sing njugarake.
- Raden Said : Menawi ngaten ngestokaken dhawuh pangandika panjenengan, kaparenga kula nindakaken wajib.
- Sunan Bonang : Gawanen iki ! Sing ngati ati. Muga muga Said kasembadan apa kang dadi sedyamu. Kowe bisa ngilangake coba ing atimu!
- Sauntara iku Rasawulan teka. Rasawulan nggoleki kakangmase yaiku Raden Mas Said.

A. Nemokake Isi utawa Makna “tersurat” saka Drama

Sawijining drama digelar dadi sawenehe tontonan iku mesthi ana tujuwan (*motivasi*). Lumrahe tujuan yaiku aweh kaca benggala, kaca pangilon, marang wong kang mersani amrih bisa oleh pengalaman kang becik kanggo sangu urip ing bebrayan. Mankane, isine utawa piwulang luhur kang kinandhut ing tontonan drama mau kudu digoleki saka kedadeyan-kedadeyan lan saka kang dirembug dening paragane. Kang kaya mangkene iki diarani nggoleki makna sing katon (*tersurat*).

Tuladhane :

Sunan Bonang : Nah saka kuwi, jumbuh kowe ketemu klawan aku dak wenehi kae wit aren lan woh kolang-kaling kang dadi mas picis raja brana. Nganti kowe bakal nggayuh kahanane kolang-kaling tumindakmu kaya ngono kuwi kowe bakal bisa nglereni pakartimu.

Saka tuladha cuplikan wawan pangandikan Sunan Bonang lan Raden Said mau ditemokake piwulang luhur, yaiku :

1. Kita kabeh manungsa iki kudu bisa nglereni tumindak ala.
2. Gelem nglereni tumindak ala iku tegese bisa eling marang bebener atawa tumindak kang apik.
3. Eling lan gelem nglereni tumindak ala iku luwih aji ketimbang oleh emas picis raja brana.

B. Nggoleki Piwulangan Luhur kang Sinamur (*tersirat*) ing Sajroning Drama

Nggoleki piwulangan luhur kang sinamur ing sajroning drama iku diwiwiti kanthi ngoleki sarta nemokake apa kang ana ing sajroning drama (*konteks*) saha nggandhengake karo kang ana sajabane naskah/teks drama (*diluar konteks*). Mula saka iku nggoleki piwulang luhur kang sinawur (*tersirat*) iku mbutuhake tajeme ati/lantipe ati jalaran piwulang luhur mau ora disebutake kanthi trawaca (*jelas*) ing naskah drama.

Tuladhane :

Sunan Bonang : Nah saka kuwi, jumbuh kowe ketemu klawan aku dak wenehi kae wit aren lan woh kolang-kaling kang dadi mas picis raja brana. Nganti kowe bakal nggayuh kahanane kolang-kaling tumindakmu kaya ngono kuwi kowe bakal bisa nglereni pakartimu.

Saka cuplikan mau piwulang kang sinamur (*tersirat*), yaiku:

- 1) Jane sadar (*insaf*), bisa nglereni tumindak ala iku butuh bantuane wong liya kang arupa pitutur utawa nasihat.
- 2) Ora ana telate wong kang kepengin mertobat.
- 3) Wong ala durung mesti yen ala seteruse, isih ana wektu kanggo ndandani urip yen gelem tobat.

C. Sambung Rapete Isi/mankane Drama Brandhal Lokajaya Karo Bebrayan Jaman Saiki

Lelakone manungsa wiwit jaman biyen nganti jaman saiki iku prasasat mung mubeng/munyer kaya dene cakra panggilingan (kaya dene roda kang mlaku). Mula kang dumadi ing jaman biyen, bisa uga dumadi ing jaman saiki. Kang mangkene iku njalari apa kang ana lelakon crita ing drama ya banjur cocog (*relevan*) karo kahanan jaman saiki.

Tuladha ing drama :

Raden Said :”Kula tumindak mekaten jalaran kapeksa ing kahanan. Kula brandhal, ngecu lan sapiturute, krana kula mboten saged lan mboten kiyat nyawang kahanan Tuban ingkang mboten adil. Kathah para Punggawa, kathah para nayaka ingkang mboten jujur”.

Cuplikan ature Raden Said marang Sunan Bonang iku ana sambung rapete (relevan) karo kahanan ing jaman saiki ing wektu iki, ing Indonesia uga isih akeh pejabat sing korupsi, akeh wong sing kelah (nuntut) keadilan, nanging keadilan isih angel digayuh.

Gladhen piwulang (Penugasan)

1. Diwaca lan dicermati babagan **isi/makna,piwulang luhur,lan sambung rapete isi/makna Drama Brandal Lokajaya karo bebrayan jaman saiki.**
2. Padosi tuladhane babagan *isi/makna,piwulang luhur,lan sambung rapete isi/makna Drama Brandal Lokajaya karo bebrayan jaman saiki* kang ana ing wacana ing inggil. Didamel persis kaya tulaha wonten inggil.